

Innovationscenter
for Økologisk Landbrug

Marknatur – Ny og opdateret viden til økologiske landmænd

Økologisk Landsforening

Webinar om biodiversitet d. 12. december 2023

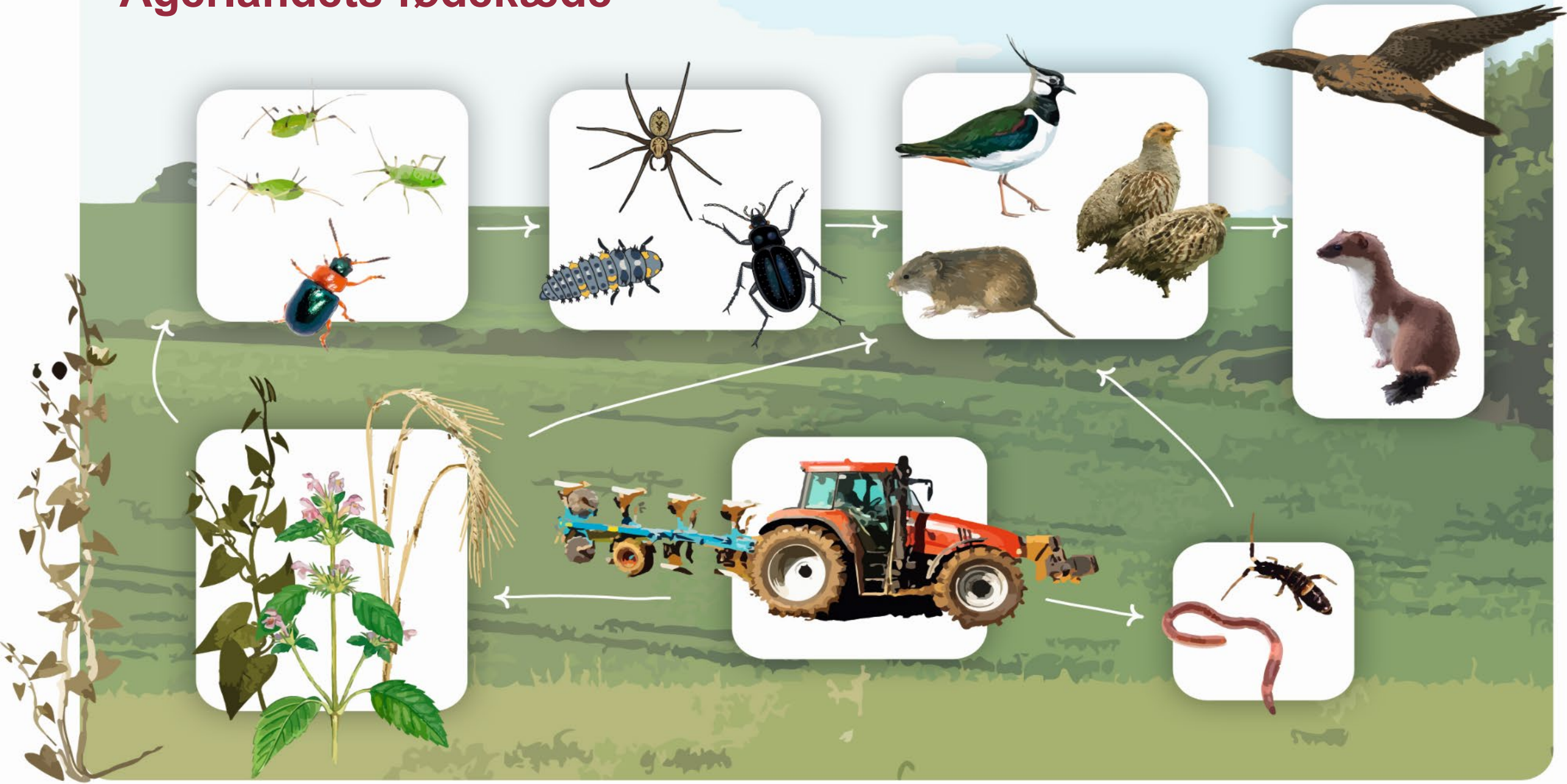
Bent Rasmussen – Specialkonsulent – Klima og Natur

STØTTET AF

Promilleafgiftsfonden for landbrug

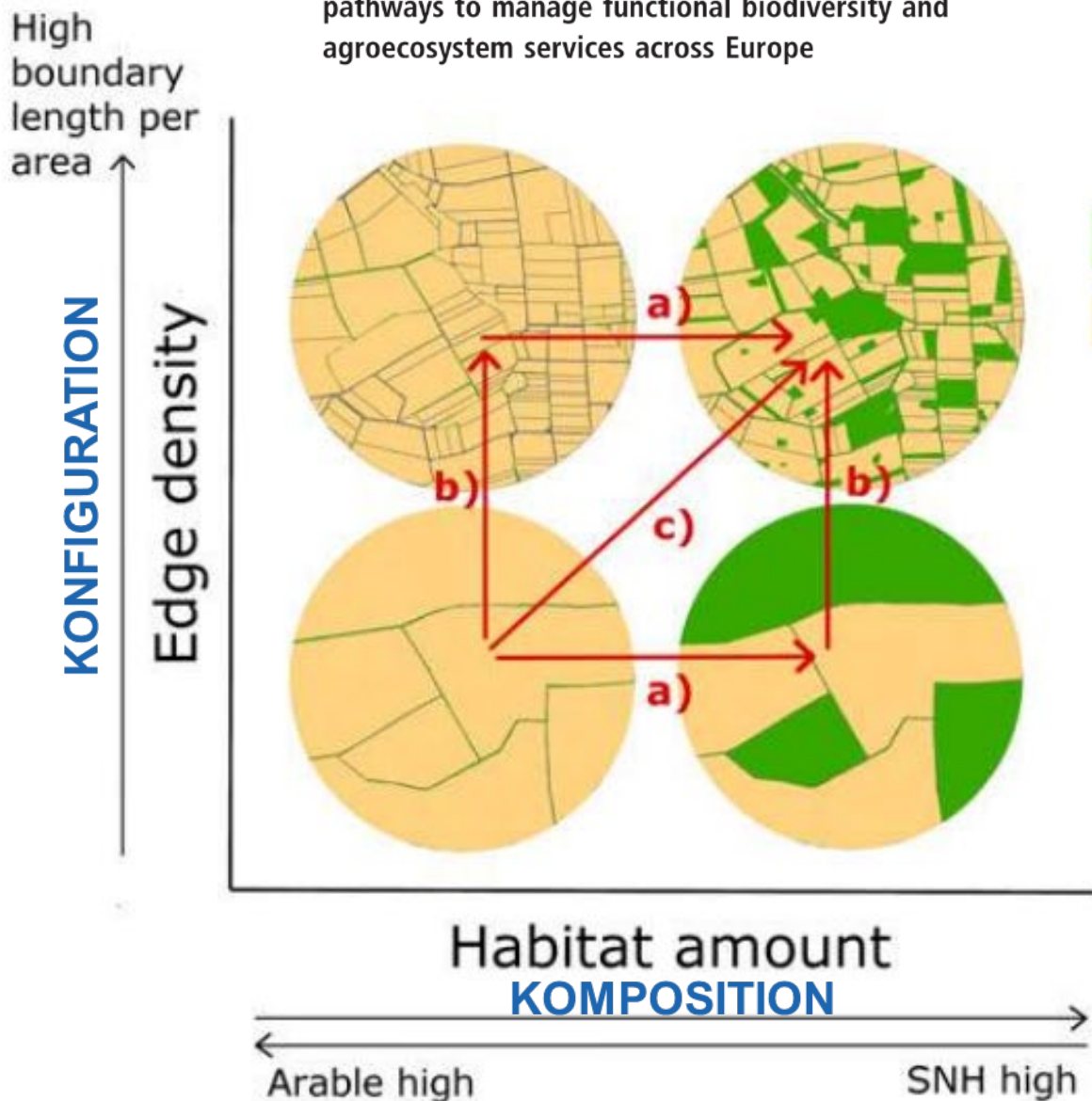
Agerlandets fødekæde

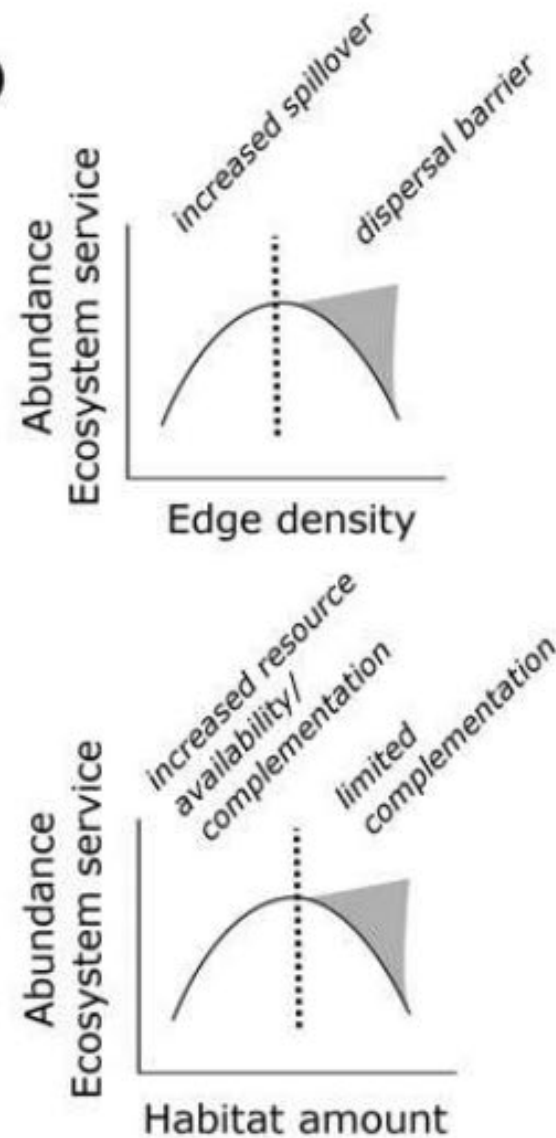

Innovationscenter
for Økologisk Landbrug

The interplay of landscape composition and configuration: new pathways to manage functional biodiversity and agroecosystem services across Europe

d)

Faste landskabselementer

Permanent græs

KOMPOSITION

- AREALFORDELINGEN MELLEM DE TRE HABITATTYPER

KONFIGURATION

- FORHOLDET MELLEM MARKERNES OMKREDS OG AREAL

KVALITET

- AF HABITATERNE

MÅLBARHED

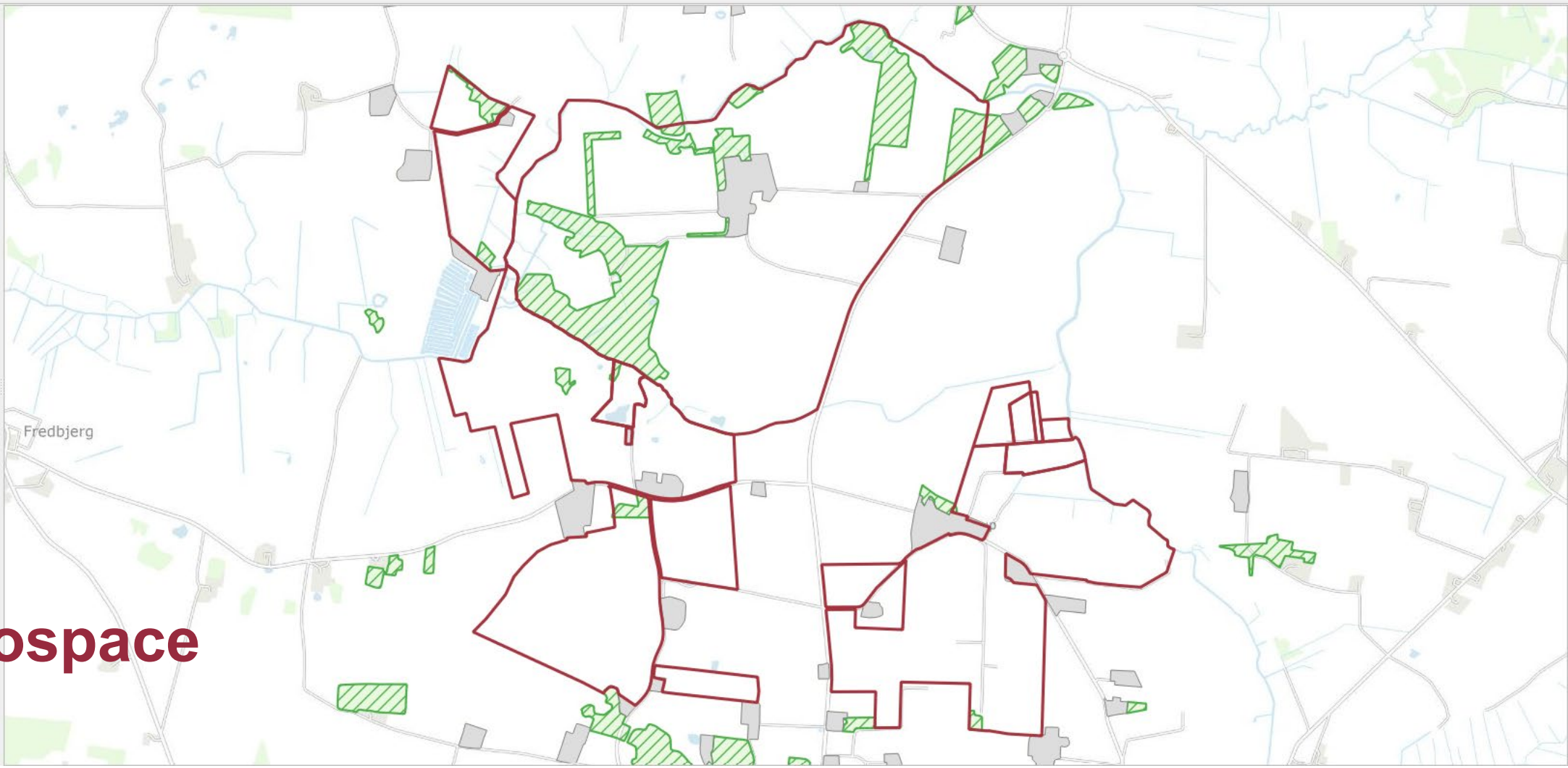
Innovationscenter
for Økologisk Landbrug

Omdriftsareal

- Layers
- Ekstra lag
  - Ejendomsgrænse**
  - samlelag
  - marker
  - anlæg**
  - skov
  - Skærtnings - dæmpet
  - DTK25 - Danmarks Topografis
  - Ortofoto forår

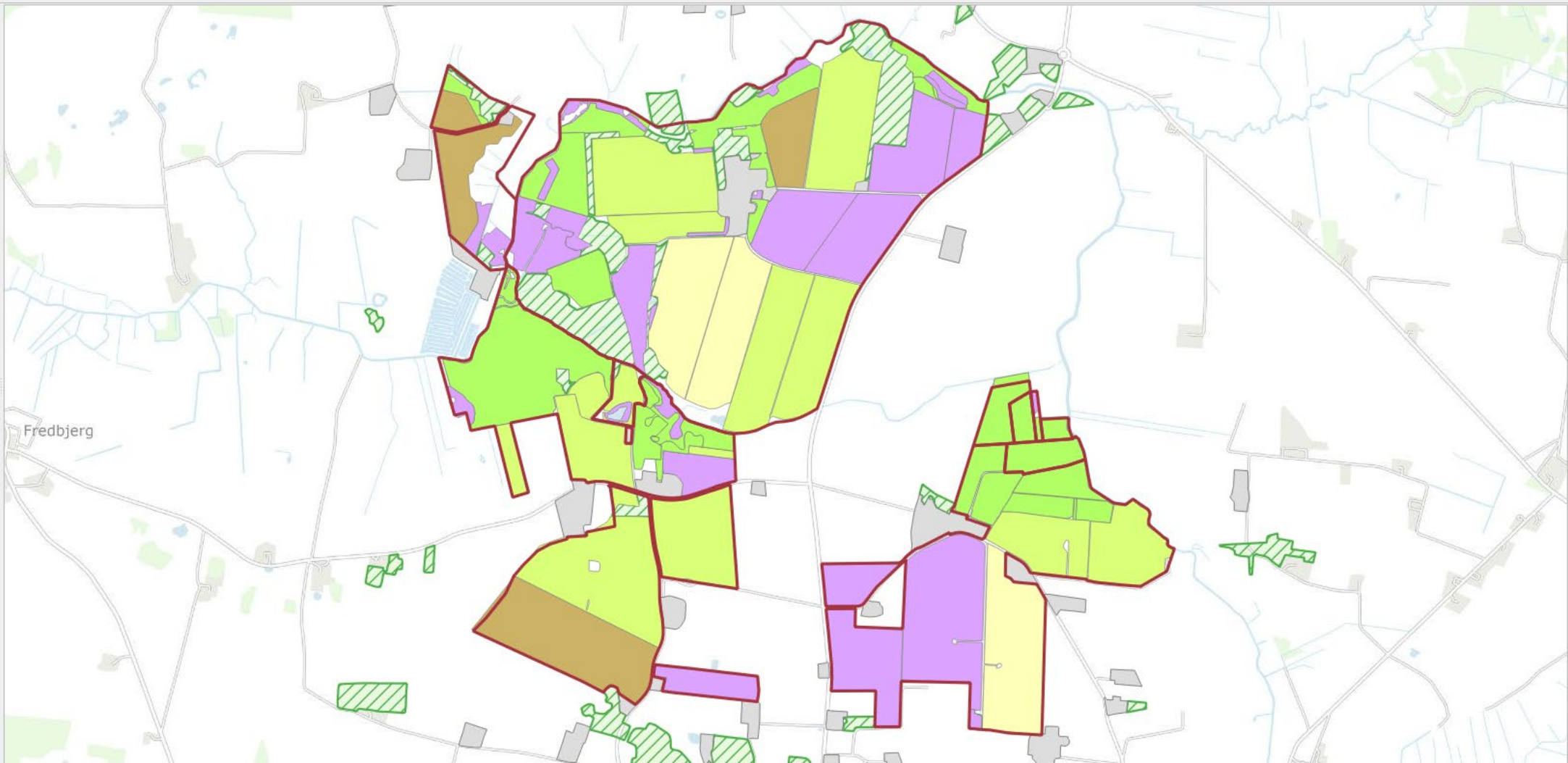

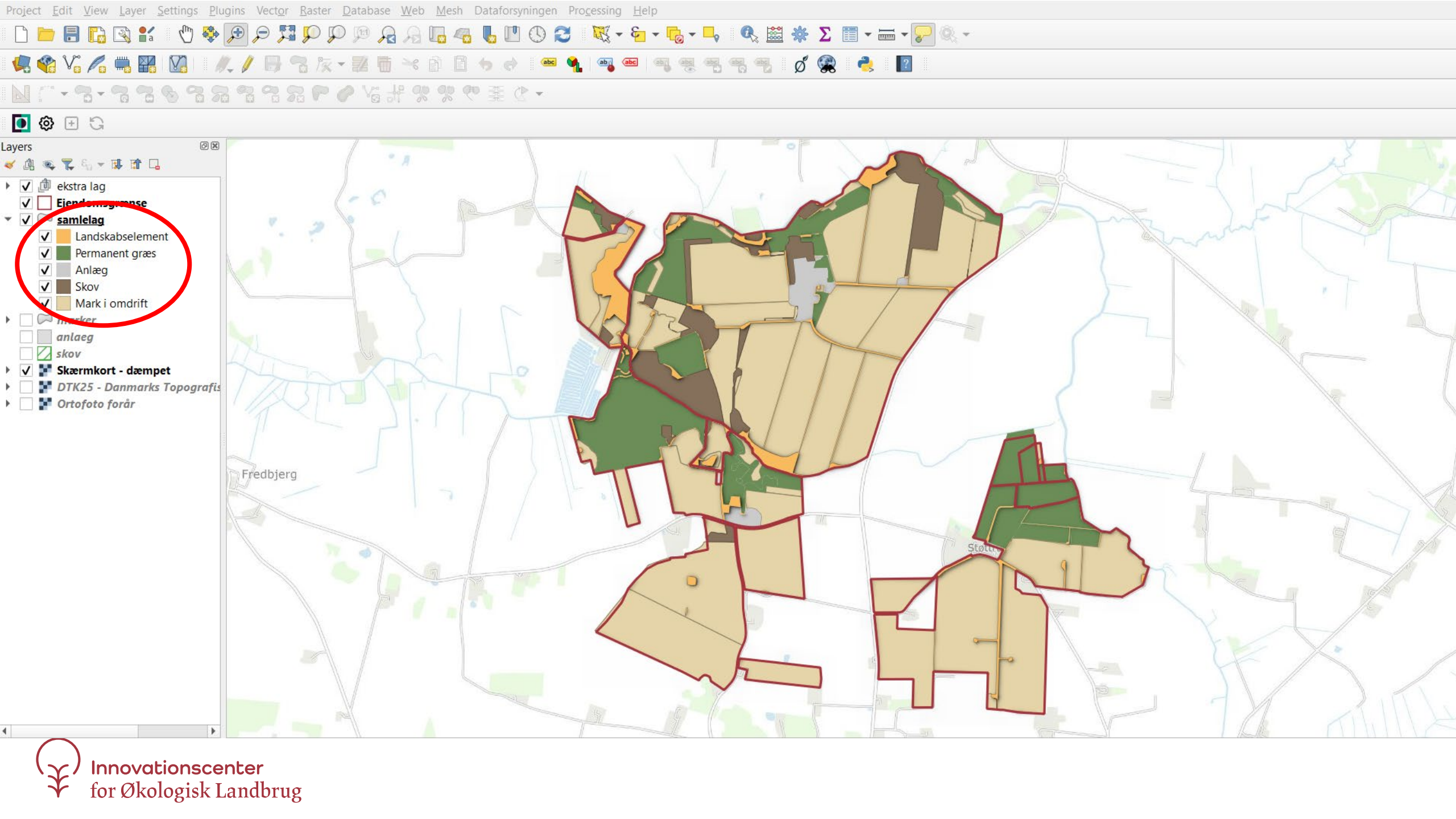
Field Ecospace (LBST)

Layers

- ekstra lag
- Ejendomsgrænse
- samletag
- marker
  - græs
  - Vårafgrøde
  - permanent
  - Vinterafgrøde
  - Brak
  - Andet
- anlæg
- skov
- Skærmkort - dæmpet
- DTK25 - Danmarks Topografis
- Ortofoto forår

- Layers
- ekstra lag
  - Ejendomsgrænse
  - samlelag
    - Landskabsselement
    - Permanent græs
    - Anlæg
    - Skov
    - Mark i omdrift
  - inddæk
  - anlæg
  - skov
  - Skærmkort - dæmpet
  - DTK25 - Danmarks Topografis
  - Ortofoto forår

Bedrift 2023	omkreds	hektar	Procent
TOTALAREAL		451,8	100,0
BYGNINGER		7,1	1,6
SKOV/NATUR:		29,6	6,5
BRUTTOAREAL:		415,1	91,9
Omdriftsmarker	72.007	305,8	73,7
Permanent Græs	24.959	85,1	20,5
Landskabselementer	76.763	24,3	5,9
Avinterkorn		39,6	12,9
Avårkorn		11,0	3,6
Aomdriftsgræs		113,6	37,1
Aandet		141,6	46,3
4 pct. krav		12,2	

BiodiversitetsLøft (FØL)

Hvis der er få permanente græsarealer i lokalområdet

Er der §3-beskyttet natur på bedriften, bør en del af 4 procent arealet placeres langs disse.

Udtagningen beskytter den værdifulde natur, og de beskyttede arter vil med tiden kunne sprede sig

Sekundært kan udtaget areal etableres med flerårigt plantedække i hjørner og kiler eller på markens tørre og våde dele.

Naturlig fremspiring fra frøbanken foretrækkes – lad stubben fra sidste års afgrøde stå

Ved risiko for stor bestand af kvik og tidsler kan der udsås en blanding af grove græsarter eventuelt tilsat lancetvejbred, røllike, kællingetand m.m.

Undgå kraftigt voksende kløverarter, da arealet ønskes næringsfattigt.

Arealet anmeldes som **slåningsbrak**, og den årlige afslåning foretages i april

Udpining ved at stakke det afslåede materiale fremmer natureffekten

Hvis der er få faste landskabselementer i lokalområdet

A. Småbiotoper

Urørte biotoper kan etableres i udtagne hjørner, kiler, tørre og våde pletter.

Plantedækket etableres med en tuegræsblanding bestående af hundegræs, timothe og strandsvingel

Tilføj evt. lidt kællingetand og cikorie

10-40 procent tilplantes med grupper af buske eller lave træer som hunderose, slåen, hyld, hvidtjørn og gråpil

Arealet anmeldes som **småbiotop**, hvilket medfører, at der ikke er krav til aktivitet på arealet.

B. Fodposer

Etabler 2-3 meter brede fodposer langs eksisterende markkanter

Indsatsen er effektiv, fordi den skaber en forbedret overgang mellem mark og landskabselement

Fungerer primært som rede- og overvintringssted for især biller og bier

C. Insektvolde

Etabler 3-4 meter brede, linjeformede opdelinger af større marker

Massiv forøgelse af længden af markens omkreds med få udtagne m²

Fungerer primært som rede- og overvintringssted for især biller og bier

Etableres som en sammenpløjet, 50 cm høj vold 75-150 meter fra eksisterende markkant.

Plantedækket etableres med en tuegræsblanding bestående af hundegræs, timothe og strandsvingel
Effekten af markopdeling kan forbedres ved for hver 30-50 meter at plante enkelte lave træer eller små grupper af hunderose, slåen, hyld, hvidtjørn og gråpil
Linjeformede udtagninger anmeldes som **småbiotop** for at holde dem uforstyrrede
Ved problemer med tidsler eller andet rodukrudt slås vegetationen flere gange i første vækstår, til tuegræsserne vinder kampen

Hvis du har få marker med enårige ukrudtsarter

Enårigt ukrudt er grundlaget for agerlandets fødekæde

Der er brug for lysåbne arealer med blomstrende hane Kro, pileurt og lignende pionerplanter

Økologiske planteavlssædskifter har ofte sådanne lysåbne arealer,

Arealer med blomster og frøbærende planter placeres bedst i hjørner, kiler, tørre og våde pletter
Kan også etableres i foragre eller som 3-6 meter brede striber langs insektvolde og fodposer
Arealerne etableres optimalt fra sidste års stubmark med naturlig fremspiring fra jordens frøbank
Anmeldes som **slåningsbrak** og afslås i april måned

Alternativt anmeldes arealet som **blomsterbrak** og etableres med en simpel blanding af f.eks. boghvede og olieør med 30 kg vårbyg som dæksæd
For at sikre dominans af de rigtige blomsterarter sås i et veletableret såbed og gerne i næringsfattig jord
Natureffekten er primært afgrænset til sommermånedene, og arealerne skal nyetableres hvert år for at opnå den ønskede effekt

Tak for opmærksomheden